

Зміст

Моя автобіографія.....	5	Кримська ніч.....	96
Вишневі усмішки	19	Кримський місяць	100
Чудака, їй-богу!.....	19	Перші кроки.....	103
За дітей	21	І там таке саме.....	106
Вишневі усмішки сільські	23	Тіпун вам на язик!.....	108
Подорожні враження.....	23	Вольовий спосіб.....	110
«Головполітосвіта».....	27	«Конфуз»	113
«Жінвідділ».....	30	Українізація	115
«Ох і лікували нас...».....	34	Усмішки літературні	119
Як ми колись учились.....	40	Письменники.....	119
Мед	43	«Плуг».....	124
Як я рибу ловив.....	45	«Понеділок»	133
Вишневі усмішки київські	48	Лицем до села	139
Чий Шевченко?	48	Ярмарок.....	139
Київ	51	«Гіпно-баба».....	164
Ага, будеш?!.....	57	Село згадує	167
Охорона материнства		«Так ми ж народ тьомний» ...	171
й дитинства	59	Мисливство.....	175
Земля — Місяць — Марс.....	61	Якість продукції.....	177
Вишневі усмішки кримські	64	«Чукрен».....	179
Крим.....	64	«Чухраїнці».....	181
Море	70	Вишневі усмішки закордонні ...	188
Гори.....	74	Передмова	188
Ялта	78	Поїхали.....	188
Туристи	82	Приїхали.....	194
Природа й люди.....	85	Ну й народ!	201
Бережком!.. Бережком!	87	Не життя, а радість	
«Діва» й «монах»	94	несподівана	207

«Зее»	212	Відкриття охоти	278
«Pour les dames»	216	Заєць.....	282
Короп по-німецькому	221	Бекас.....	287
Берлінські музеї	225	Ведмідь	294
Як із Харкова зробити Берлін.....	230	Вовк.....	301
Як переїхати митницю.....	237	«Ружжо».....	309
Зенітка	242	Вальдшнеп	320
Зенітка	242	Дика коза.....	325
«Бліцкриг»	247	Дикий кабан, або Вепр	332
Весна-красна	249	Екіпіровка мисливця	342
Якби моя бабуся встали	249	Дика гуска	348
Дозвольте помилитись!.....	253	Короп	356
Дідів прогноз.....	257	Сом	361
Дер Галушка.....	261	Брехологія	369
Мисливські усмішки	267	Великі ростіть	373
Як варити і їсти суп із дикої качки.....	267	Панська ялинка	379
Лисиця.....	272	Отак і пишу	383
		Примітки	402

МОЯ АВТОБІОГРАФІЯ

У мене нема жодного сумніву в тому, що я народився, хоч і під час мого появи на світ Божий і потім — років, мабуть, із десять підряд — мати казали, що мене витягли з колодязя, коли напували корову Оришку.

Трапилася ця подія 1 листопада (ст. стилю) 1889 року, в містечку Груні, Зіньківського повіту на Полтавщині.

Власне, подія ця трапилася не в самім містечку, а в хуторі Чечві біля Груні, в маєткові поміщиків фон Рот, де мій батько був за прикажчика.

Умови для мого розвитку були підходящі. З одного боку — колиска з вервечками, з другого боку — материні груди. Трішки поссеш, трішки поспиш — і ростеш собі помаленьку.

З'явився я на світ другим. Поперед мене був первак, старший брат, що попередив мене років на півтора.

Так ото й пішло, значить: їси — ростеш, потім ростеш — їси.

Батьки мої були як узагалі батьки.

Батьків батько був у Лебедині шевцем і пив горілку. Материн батько був у Груні хліборобом і пив горілку.

Глибшої генеалогії не довелося мені прослідити. Батько взагалі не дуже любив про родичів розказувати, а коли, було, питаєш у баби (батькової матері) про діда чи там про прадіда, вона завжди казала:

— Отаке стерво було, як і ти оце! Покою від їх не було! З горілки померли, Царство їм Небесне!

Про материну рідню так само знаю небагато. Тільки те й пам'ятаю, що частенько було батько казав матері:

— Не вдалася ти, голубонько, у свою матір. Хіба ж так, як оце ти, п'ють?! Царство Небесне покійниці: і любила випити, і вміла випити.

Про діда (материного батька) балачок зовсім не було. Не любили, очевидно, того діда зовсім. Далеко пізніше я довідався, що він хотів був повіситись, та не пощастило йому того зробити, так він узяв та й умер от білої-білої, як буває білий сніг, гарячки.

А взагалі батьки були нічого собі люди. Підходящі.

За двадцять чотири роки спільного їхнього життя по-слав їм Господь усього тільки сімнадцятеро дітей, бо вміли вони молитись Милосердному.

Коли, було, хто з сусідів натякне батькові:

— Чи не припинили б ви, Михайле Кіндратовичу, часом діточок?

А батько йому на те:

— Нічого! Господь дав дітей, дасть і на дітей.

Помер батько 1909 року, на п'ятдесят восьмому році свого плідотворного життя.

І як згадує, було, мати про покійника:

— Скільки це є вже, дітки, як наш батько помер?

— Та вже, мамо, літ із десять.

Замислиться, було, матуся і прокаже:

— Це б у вас іще було братів та сестер штук із шестеро. А в мене б усього було б оце діточок... Скільки, дітки?

— Двадцять троє, мамо.

— Еге ж. Двадцять троє... Ох-хо-хо! Хай царствує покійничок.

Почав, значить, я рости.

— Писатиме, — сказав якось батько, коли я, сидячи на підлозі, розводив рукою калюжу.

Справдилося, як бачите, батькове пророкування.

Але, нема де правди діти, — багацько ще часу проминуло, доки батькове віщування в життя втілилося.

Письменник не так живе й не так росте, як проста собі людина.

Що проста людина? Живе собі, проживе собі, помре собі.

А письменник — ні. Про письменника подай, обов'язково подай: що впливало на його світогляд, що його оточувало, що організовувало його ще тоді, коли він лежав у матері під цицею й плямкав губами, зовсім не думаючи про те, що колись доведеться писати свою автобіографію.

А от тепер сиди й думай, що на тебе вплинуло, що ти на письменника вийшов, яка тебе лиха година в літературу потягла, коли ти почав замислюватися над тим, «куди дірка дівається, як бублик їдять».

Бо письменники так, спроста, не бувають.

І от, коли пригадаєш життя своє, то приходиш до висновку, що такі справді письменника супроводять в його житті явища незвичайні, явища оригінальні, і коли б тих явищ не було, не була б людина письменником, а була б порядним інженером, лікарем чи просто собі толковим кооператором.

Підскочать оті явища — і записала людина.

Головну роль у формації майбутнього письменника відіграє взагалі природа, а в українського письменника — картопля, коноплі, бур'яни.

Коли є в хлопчика чи в дівчинки нахил до замислювання, а навкруги росте картопля, чи бур'ян, чи коноплі — амба! То вже так і знайте, що на письменника воно піде.

І це цілком зрозуміло. Коли дитина замислиться й сяде на голому місці, хіба їй дадуть як слід подумати?

Зразу ж мати пужне: